

det ovenfor fremsatte Begreb om Naturalhøveri. Den troer desaa, at den nye Lov bør gives Anvendelse paa alle de Arbeidspræstationer, som ved Gaardens eller Boelssteders Overdragelse, navnlig i Fæste eller Arvefæste, ere betingede udførte til vedkommende Overdragere af Stederne, idet den derhos anseer det som en Selvfølge, at Loven ligeledes maatte blive anvendelig, hvor der af andre Gaarde eller Boelssteder, end Fæste og Arvefæstesteder, maatte præsteres Naturalarbejde, der kan sættes i Klasse med Høveri.

Ministeriet maa dog antage, at det legale Begreb om Høveri har en videre Udstrækning, end det ovenfor af Commissionen antydede, og at derunder navnlig kan indbefattes saavel det i Lovens 3—12—4 omhandlede Arbejde, der af Selveierbønder undertiden forrettes til Herlighedseieren, som det Arbejde, der ved Afhandlinger af Fæstegods, overensstemmende med Forordningen af 13de Mai 1769, i sin Tid maatte være lovligt reserveret Herlighedseieren af det Fæstegaardene tidligere paahvilende Høveri. Dette stemmer ogsaa saavel med Placaten af 24de Juni 1791, der i Premisserne forklarer Høveriet ved „Ægt eller Arbejde, som Fæstere ere deres Huusbønder, og Selveierbønder paa enkelte Steder for en vis Deel ere deres Herlighedseiere pligtige“, som med Placaten af 23de December samme Aar, der blandt andet omhandler „det Høveri“, som Selveiere forrette efter deres Skjoder eller Huusbondsholdsbreve.

Idet Ministeriet forøvrigt maa tiltræde Commissionens Anskuelse om Omfanget af det Naturalarbejde, paa hvilket den paatænkte Lov skulde kunne anvendes, troer det dog tillige, at der i en vis Henseende bør gjøres en Forskiel mellem de Arbeidspræstationer, der kunne henføres under nysævnte legale Begreb om Høveri, og andet lignende Pligtarbejde, paa hvilket Loven endvidere kunde gives Anvendelse.

Som af Landbocommissionen bemærket, danner nemlig Gaardmandshøveriet, især det komplette til de større Eiendomme, altid et Complex, der under Æt bør tages i Betragtning, naar der er Spørgsmaal om dets Afløsning, saa at Værdien af et saadant samlet Høveri maa beregnes under Æt. Commissionen har

derfor Intet fundet at erindre imod Ministeriets Forslag om, at den tvungne Afløsning kun bør finde Sted, naar enten Eieren eller en vis Dvotadeel af de Høverigjørende forlange det.

En saadan Bestemmelse synes med Hensyn til det egentlige Høveri begrundet i Forholdets Natur, da enkelte Dele ei kunne udtages af den Heelhed, som det fuldstændige Høveri udgjør, uden at gribe i høj Grad forstyrrende ind i Hovgaardens Drift, hvilket indtil en vis Grad ogsaa maa gjælde, hvor der kun er Tale om Afløsningen af Levningerne af tidligere fuldstændigt Høveri, og da den Forbindelse, der navnlig tidligere maatte finde Sted mellem Hovbøndernes Forpligtelser, medens de i Regelen maatte forrette alt det til Hovgaardens Drift fornødne Arbejde, dog tildeels maa antages at være vedblevet uagtet de senere indtraadte Forandringer i Høveriet.

Med Hensyn til de andre Arbeidspræstationer, der, uden at kunne henføres under det almindelige Begreb om Høveri, kunne ønskes afløste paa samme Maade som dette, synes en saadan Bestemmelse unødvendig, da de i Regelen ikke ere saa væsentlige for Hovgaardens Drift, at denne i nogen mærkelig Grad skulde lide ved, at de enkeltviis afløses. Det forekommer derhos Ministeriet betænkeligt at paalægge de enkelte Arbeidspligtige, hvis Præstationer muligt ei staae i nogen, ei engang historisk, indbyrdes Forbindelse, at skulle, i Henseende til disse Præstationers Afløsning, underkaste sig den Beslutning, der maatte blive tagen af en vis Dvotadeel af de øvrige Arbeidspligtige.

Det er derfor anseet tettest at foreslaae, at alle Præstationer, der, som Høveri, af Herlighedseieren eller Huusbonden kunne affordres gaardbrugende Bønder, hvad enten de ere Selveiere eller Fæstere, og uden Hensyn til, om de Sidste ere Arvefæstere med eller uden Salgs- eller Pantfætningsret, skulle kunne afløses, naar det forlanges enten af den til Høveriet Berettigede eller af en vis Dvotadeel af de Høverigjørende, da disse Præstationer i alle Tilfælde maae antages at staae i en vis, større eller mindre, idetmindste historisk Forbindelse med hverandre; men at alle andre Arbeids-